

KENKĖJO BIOLOGIJA

Suaugėliai yra nedideli, 7,5–13,5 mm ilgio, žalsvai metališkos spalvos (1 pav.). Vabalo pilvelis yra ryškiai rausvas, galva plokščia. Patelės paprastai didesnės nei patinėliai.

Kiaušinėliai yra ovalūs, maždaug 0,8 mm pločio, šviesiai rudos spalvos. Kiaušinėliai dedami į uosių žievėje esančius tarpus.

Lervoms būdingos 4 vystymosi stadijos. Kiekvienos stadijos lerva yra balkšvos ar kreminės spalvos ir turi gerai matomus trapecijos formos pilvinius segmentus. Suaugusi lerva yra 26–32 mm ilgio (2 pav.).

1 pav. *Agrilus planipennis* suaugėlis

2 pav. *Agrilus planipennis* lerva

AUGALAI ŠEIMININKAI

Agrilus planipennis pažeidžia *Fraxinus* spp. (uosis) genties medžius.

KENKĖJO PAPLITIMAS IR PLITIMO BŪDAI

Natūraliai šie kenkėjai paplitę Azijos šalyse (Kinijoje, Japonijoje, Šiaurės ir Pietų Korėjoje bei Rusijos rytinėje dalyje). Tikėtina, kad iš šių šalių *A. planipennis* pateko į Šiaurės Ameriką, Ukrainą, centrinę Rusijos dalį.

Kenkėjas sparčiausiai plinta su užkrėsta uosių mediena, medine pakavimo medžiaga, malkomis, žievės mulču, didesnio diametro skiedromis ir sodinimui skirtais augalais šeimininkais.

KENKĖJO POŽYMIAI

Pirmieji vizualiniai požymiai išryškėja tik po kelių metų nuo medžių užsikrėtimo *A. planipennis*. Užkrėsti uosiai pradeda nykti nuo medžio lajos viršaus: geltonuoja ir retėja lapija bei šakos, vėliau pažeidimai išryškėja ir ant žemesnių šakų, kol medis visiškai nudžiūva (3 pav.).

Lervos vystosi medžio viduje ir po žieve suformuoja vingiuotas galerijas, užpildytas jų ekskrementais. Kai vertikalčiai įtrunka ir prasiskiria medžio žievė, galerijas galima pamatyti. (4 pav.).

Nuo pavasario iki ankstyvos vasaros suaugėliai išlenda į išorę ir suformuoja žievės paviršiuje gerai matomas D formos skylės. Jie minta uosių lapais, todėl jų kraštai tampa nelygūs (5 pav.).

Kartais galima pastebėti, kad pažeistų uosių žievė pageltonuoja ar paruduoja (6 pav.).

3 pav. Dalį lapijos praradęs uosis

4 pav. Dėl įtrūkusios žievės matoma galerija

5 pav. Suaugėlio apgraužti lapo šonai

6 pav. D formos skylės ir pageltonavusi žievė

KENKĖJO KONTROLĖ

A. planipennis yra sunku kontroliuoti, nes lervos ir lėliukės vystosi augalo šeiminko medienoje (medžio kamiene).

Siekiant sustabdyti šių kenkėjų plitimą, sodinimui skirti *Fraxinus* spp. augalai (išskyrus sėklas) bei medienos drožlės, malkos, žievė ar nupjautos šakos turi būti kilę iš šalių, kuriose neaptiktas kenkėjas *A. planipennis*. Nuo neapdorotos medienos, malkų bei rąstų turi būti nulupama žievė, kartu pašalinant iš 2,5 cm skersmens medienos sluoksnį. Medinė pakavimo medžiaga turi atitikti tarptautinių fitosanitarinių priemonių standartą Nr.15 „Nurodymai medinei pakavimo medžiagai tarptautinėje prekyboje“ (ISPM 15) ir būti tinkamai apdorota.

Taikomos fitosanitarinės priemonės – užkrėstų augalų nupjovimas ir susmulkinimas medienos drožlėmis, kad būtų sunaikintos kenkėjo lervos ir lėliukės.

Dėl šio kenkėjo Lietuvoje atliekama kasmetinė stebėseną.

Jeigu pastebėjote neįprastų ar nepažįstamų kenkėjų požymių, nedelsdami informuokite arčiausiai Jūsų esantį Augalininkystės tarnybos regioninį skyrių.

TARNYBOS REGIONINIAI SKYRIAI:

Alytaus – Vilniaus g. 21, Alytus
Tel. (8 315) 561 12

Kauno – K. Donelaičio g. 33, Kaunas
Tel. (8 37) 32 06 32

Klaipėdos – Sankryžos g. 7, Klaipėda
Tel. (8 46) 36 54 53

Marijampolės – Vytauto g. 28, Marijampolė
Tel. (8 343) 97 094

Panevėžio – Žvaigždžių g. 21, Panevėžys
Tel. (8 45) 46 2375

Šiaulių – A. Mickevičiaus g. 34, Šiauliai
Tel. (8 41) 52 5722

Tauragės – Laisvės g. 50, Tauragė
Tel. (8 446) 610 68

Telšių – Žalioji g. 10, Telšiai
Tel. (8 444) 31 082

Utenos – Maironio g. 1, Utena
Tel. (8 389) 614 65

Vilniaus – Ozo g. 4a, Vilnius
Tel. (8 5) 238 3970

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖ TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Ozo g. 4a, 08200 Vilnius

Tel.: (8 5) 237 5631, pasitikėjimo linija (8 5) 270 80 80,
Fitosanitarijos skyriaus tel. (8 5) 273 44 11

info@vatzum.lt, <http://www.vatzum.lt>,
<https://www.facebook.com/vatzumlt>

AGRILUS PLANIPENNIS

VILNIUS